

Emberbarát

A NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET HETILAPJA

XVIII. évfolyam 23. szám

2022. március 4. - 2. ádár 1. 5782.

MÓZES II. PEKUDÉ (פְּקוּדֵי) KIHÍVÁSOK

Minden ember életében folyamatosan jelen vannak a kihívások. Néha lehetetlennek tűnő feladatokat kell végrehajtania, időről időre megoldhatatlannak látszó problémákat kell megoldania. Néha arra törekszik, hogy megváltoztassa a világot, vagy az embereket - de ez lehetetlen. Mit tegyen hát? Ki kell szállni az élet versenyéből? Fel kell adni a próbálkozást, hogy fejlődjön, jobbra tegye a világot, benne saját magát, és előrelépjen? Hetiszakasunk szerint nem.

Manapság, a technológiai fejlettség korában talán érthetetlennek tűnik, miért volt olyan nehéz a Miskán építése. De a midrások szerint akkoriban szinte lehetetlennek tűnt az építése, a szentély felállítása. Miután a dolgozók előkészítették a Miskán minden részét, megpróbálták felállítani, de nem sikerült. A deszkák nagyon nehezek voltak, óriási szál fák, amit nem bírtak el. A munkások nem tudták összerakni, ezért Mózeshez vitték, boldoguljon vele egyedül.

Mózes akkor más emberek segítségével felépítette a Miskánt. Nem, nem talált fel új technikát az építkezésben, és nem is multa felül erőben a munkásokat sem. Mit tett hát? A midrás elmesél egy rövidke beszélgetést Mózes és Isten között: „Mondta Mózes a Teremtőnek, hogyan tudná egy ember ezt felépíteni? Válaszolt Isten: Dolgozz szépen rajta, mint alkotó, és meglásd magától felépül az.” Mózes sem tudhatta felépíteni a Miskánt, mégis azt mondta Isten, hogy vegyen részt a munkában alkotóként. A nehézséget Isten átvállalja, meg tudja csinálni Mózes nélkül is a feladatot. Miért kéri mégis, hogy vegyen részt alkotóként a munkában, miért kellene neki Mózes „segítsége”?

Mivel tisztában van a teremtett lények képességével, Isten olyan nagy feladatokat is ad nekik, mellyel lehetőségük nyílik önmagukat meghaladni, és olyan nagyszerű dolgokra lesznek képesek, mint amit magukról hittek. De egyedül az ember nem lesz képes szembenézni ezekkel a kihívásokkal. Túl nehezek neki. Csak akkor ha összefognak – Isten keze és az ember keze közösen hozzák létre az alkotást – akkor lehet az ember sikeres. De Isten azt akarja, hogy komolyan vegyük a feladatot. Azt akarja, hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk az ügy érdekében, amivel elősegíthetjük a jót, a fejlődést, és akkor ő majd elvégzi a többi munkát. Így van ez minden témában. Aki valamit el szeretne érni, minden erejével törekednie kell arra, hogy lehetetlennek tűnő helyzetben is megtegye amit kell, és aztán Isten megteszi a többit a maga erejéből. Ezért akarta Isten, hogy Mózes „segítsen” neki felépíteni a Miskánt. Ezzel üzen az embereknek, hogy ne hagyjanak rá minden nehéz feladatot. Izzadni és erőlködni kell, amennyire lehetséges megtenni minden tőlünk telhetőt, és Ő akkor fog segíteni. Ráadásul kiderül, ki mire képes valójában...ha igazán akarja, sikerülni is fog.

Shabat Shalom!

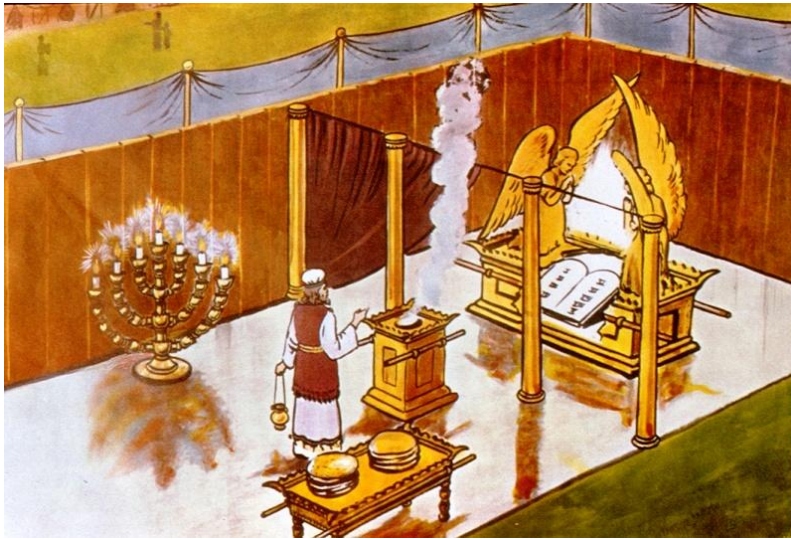
Chájim Shaul Glitsenstein rabbi

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

PÖKUDÉ

Hogyan zárul Mózes második könyve?

Mózes második könyve, a Smot (nevek) a zsidó élet alapvető tanulságával zárul – a felelősséggel. A Tóra hosszan részletezi a miskán (pusztai Szentély) építésénél felhasznált anyagokat és anyagiakat. Magának Mózesnek kellett elszámolnia a miskán munkáiról, valamint a költségekről, arról, amibe ez az óriási vállalkozás került. A Tóra így tanít: a zsidó életben nem lehetnek elvarratlan szálak – sem a nyilvános, sem a magánélet terén. „Ádám muád leolám” – szól a tórai törvény –, az ember mindig felelősséggel tartozik és elszámoltatható a cselekedeteiért, viselkedéséért. Az élet végén mindenesetre eljön majd ez a felelősségre vonás mindannyiunk számára. Ezért olyan fontos, jelentős és lényeges végül minden, amit csak teszünk életünk során, tűnjön is az bármilyen jelentéktelennek és apróságnak az adott pillanatban. Mert végül számot kell adnunk szavainkról, cselekedeteinkről, viselkedésünkről.

A Tóra Smot könyve az Isteni Jelenlét leírásával zárul, amint az, úgymond, látható és érezhető volt a zsidók sivatagi táborában. Ramban azt tanítja, hogy a Smot befejezése így mutatja be, amint Izrael népe újra az ősapák és ősanák szintjére kerül, hiszen az ő otthonaikban volt érezhető az Isteni Jelenlét. Az Isteni csak ott érzékelhető, ahol jelen van a felelősség minősége. A felelősség folyamatos

magatartás, nem alkalmi spirituális csúc, nem a lélek tovatűnő extatikus élménye, hiszen azok a pillanatok ritkák, mulandók, és többnyire illuzórikusak. Ezzel szemben a mindennapok embert próbáló taposómalmában felelősségteljes, lojális embernek lenni – ez a valódi út, melyen haladva megtapasztalhatjuk a spiritualitást, annak normális, természetes és legkívánatosabb állapotában.

Hiszem, hogy ez az ok, amiért a zsidóknak saját erőfeszítésükkel és munkájukkal kellett felépíteni a sivatagi miskánt. A miskán létrejöttét számos csodálatos és természetfeletti esemény kísérte. Képtelenség lett volna pusztán emberi erőfeszítések árán létrehozni a menórát, a briách hátichont és a többi tárgyat. Akkor hát miért nem „szállt” egyből az égről a földre a miskán? Miért kellett Becálélnek, Oholiovnak és a többi zsidó mesternek annyit dolgoznia szorgalmasan valaminek a létrejöttén, ami így is, úgy is természetfeletti építmény? A válasz abban a felelősségben és számon kérhetőségben rejlik, amellyel az emberi erőfeszítés egy adott cselekedethez viszonyul. Az ember egyedül semmit sem tudna véghezvinni. Isten mégis azt kéri, hogy adjunk bele minden tőlünk telhetőt az adott feladatba. És ezekért az erőfeszítéseinkért és az árért, amit fizetünk, felelősséggel tartozunk, számon kérhetők vagyunk. Ha helyesen, őszintén és becsületesen befektetjük, amit tudunk, akkor erőfeszítéseink, időnk és tehetségünk által felépülhet egy miskán. Ha azonban úgy gondoljuk, hogy nem tartozunk felelősséggel tetteinkért és próbálkozásaink hiábavalók, vagy ami még rosszabb, lényegtelenek, akkor a miskán építésének egész élménye elveszik. Ez pedig szomorú, tragikus. Ezért hát „cházák, cházák, venitcházék”, erősítsük meg magunkban az isteni szolgálatot és felelősségérzetet, hogy még napjainkban, a mi időnkben felépülhessen újra a Szentély!

Szerző: **Rabbi Berel Wein**

Forrás: Torah.org Fordította: [Csordás Devorá](#) Megjelent: [Forrás - 2012. március](#)

ZÁJIN ÁDÁR

A tél végén, egy héttel a legnagyobb zsidó örömnepet, a purimot megelőzően még egy kisebb örömnepet is tartunk, Zájin Ádárt, vagyis ádar hónap hetedikét. Mivel erre az egyébként a hónapok sorában utolsó zsinagógai hónapra több örömnepünk is esik, a hónap beköszöntésekor egy táblát szokás kiakasztani a zsidó otthonok falára, amelyen héberül ez áll: *misenichnász ádar, marbim beszimchá* — „Mihelyt beköszönt ádar, meg kell sokasítani az örömet”. Különös népszokás ez: hol találunk még egy olyan népet, olyan vallási közösséget, amelyet külön fel kéne szólítani a vidámságra?...

Az úgynevezett ádar-táblára — a fenti felirat mellé — két halat szokás rajzolni. Egyrészt azért, mert az állatövi jegyek között (a horoszkópban) ádar a Halak jegyében áll, másrészt azért kettőt, mert a zsinagógai szökőévben (s az idén is ilyen esztendőnk van) két ádárt is tartunk. (A zodiákus jeleket megtaláljuk többek között a híres ókori Bét Alfa-i /észak-izraeli/ zsinagóga mozaikpadlóján is.) Az ünnepeket és az évfordulókat ilyenkor többnyire ebben a második ádarban tarjuk, ezért most szokatlanul későre esnek ünnepeink.

Zájin Ádár, ádar hónap hetediké Mózés születésének és halálának évfordulója. Ezt onnan tudjuk, hogy a „nagy tanítómester” halálának pontos napját kiszámíthatjuk a Biblia (Mózés IV. és V. könyve) alapján, márpedig ő azt mondja közvetlenül halála előtt: „százhusz éves vagyok ma” — ha ezt szó szerint vesszük, úgy kell értenünk, hogy ugyanezen a napon született is.

A legenda szerint Hámán, a gonosz perzsa miniszter azért sorsolta ki a zsidók elpusztítására szánt napot éppen ádar hónapjára, mert úgy tudta, ebben a hónapban halt meg Mózés. Csak éppen arról feledkezett meg, hogy ugyanebben a hónapban született is a zsidóság nagy tanítója. S valóban, mi ezt a napot nem gyásznappként üljük meg, hanem örömnepként, s éppen ezért így (a logikával ellentétes módon) szokás mondani: „ez Mózés halálának és születésének évfordulója”...

Nálunk ilyenkor tartják a Chevra Kadisa (a Szentegylet) éves összejövetelét, s ilyenkor megemlékezünk az elmúlt esztendő során elhunyt hittestvéreinkről. Régen a Chevra a hitközségen belül önálló szervezet volt, amely a temetési ügyek mellett a jótékonyossággal is hathatósan foglalkozott. (A Pesti Chevra Kadisának például saját kórháza, szeretetházai voltak.) Ilyen alkalommal választottak új vezetőséget és új tagokat is. Este, az istentisztelet után hagyományos halvacsorát tartottak (számos helyenma is tartanak), amelyen vagy előtte a zsinagógában a rabbi beszédet mond. Löw Immánuel, a tudós szegedi főrabbi és sokáig utódai is ilyenkor emlékbeszédben idézték fel a világ legjelentősebb, abban az esztendőben meghalt zsidó vezető egyéniségeit, tudósait, íróit és művészeit.

HETI SZIDRA

PÖKUDÉ A NAGY SZÁMADÁS

„Ezek valának a frigysátor elszámolásai, a Tanúság frigysátráé, mely el-számoltatott Mózes által: a Lévi nemzetségbeliek munkája, Itamár, Áron főpap fiának felügyelete alatt...” (Exodus, 38, 21)

Elvégeztetett a nagy munka, már állt a frigysátor, az Egyiptomból kivonult, a rabszolgaságból kiszabadult, a Szináj hegye alatt Tórát kapott és néppé érett héber törzsek Szentélye. Sok munka volt benne: Becálél és Oholiáb zsenialitása, Mózes mesterünk Isteni sugallata és a zsidó nép áldozatkészsége, mely összeadta a rengeteg aranyat, ezüstöt, drágakövet stb. Most érkezett a nagy számadás ideje.

Ha jól meggondoljuk, semmi és senki nem kényszerítette Mózes a számadás megtartására és közzétételére. Ő, akiről azt mondta a Teremtő, hogy „**az egész házamban megbízható ő**”, megtakaríthatta volna magának a zárszámadással járó zűröket. Mózes azonban tudta, hogy nem érdemes az emberek nyelvére kerülni, és Ő volt az, aki Reuben fiainak azt mondta: „**És álljatok gyanún felül, Isten és ember előtt.**” Most amikor rákerült a sor, nem engedhette meg magának, hogy egyes gyenge jellemű emberek azzal gyanúsítsák: az összegyűlt rengeteg értékből valami is a kezéhez tapadt. Sőt amikor elfelejtette, hogy egy bizonyos mennyiségű ezüstöt mire használtak fel, és utólag eszébe jutott, ebből csinálták az oszlopok kapcsait, ezt is külön bevette az elszámolásba, nehogy megszólják.

Még így is, minden elővigyázatosság ellenére sem tudta Mózes bebiztosítani, hogy egyes rosszindulatú emberek meg ne gyanúsítsák. A Talmud idéz egy beszélgetést, mely egy római főúr és Jochanan Ben Zakkaj között zajlott le, melyben a római – egy vélt számadásbeli hiba folyamán, melyet heti szakaszunkban úgymond talált – Mózeset különböző vádakkal illette. „Hát Mózes tanítómesterek tolvaj volt, esetleg hamiskártyás, vagy pedig egyszerűen nem ismerte ki ma-gát a könyvelés rejtelseiben?” – kérdezte gúnyosan a római patrícius.

Jochanan Ben Zakkaj persze megvédte Mózes igazát, mondván, hogy isten őrizz, se nem tolvaj, se nem hamiskártyás nem volt, és kitűnően ismerte a számadás előírásait. Ugyanakkor megmagyarázta a rómainak tévedését...

* * *

Mózes zárszámadásából azt a konklúziót vonták le bölcseink, hogy közügyekkel foglalkozó emberek, főleg olyanok, akik pénzt szednek össze jótékony célra – sohase csinálják ezt egyedül, hanem legalábbis kettesben, hogy még a gyanú árnyéka se férhessen hozzájuk, miként az írva vagyon: „**Itamár... felügyelete alatt**” (Midrás).

A Spólabeli „nagyapó”-ról meséli a chaszid folklór, hogy minden jövedelmét szétosztotta jótékony célokra. Azt is mondják reb Léjbről, a „nagyapó”-ról, hogy cődókeban nem tett semmi különbséget ember és ember között, adott mindenkinek, aki kért – még a betörőnek is, ha szorult helyzetükben hozzá fordultak.

Ez nem nyerte meg a hitsorsosok tetszését, akik egyszer „nagyapóhoz” fordultak, kérdvén, hogyan lehet az, hogy ő még a betörőkön is segít?...

Nincs ebben semmi rossz, válaszolta reb Léjb. Sőt, néha hasznukat is lehet venni. Ha például az égben bezárulnak a „Könyörület Kapui”, akkor felküldöm a betörőimet, és ők feltörik a kapukat...

* * *

„**És midőn felszáll a felhő a frigysátor felől, utazzanak Izrael fiai az ő útjaikon...**” (uo. 40, 36).

„**Az ő útjaikon**” – mindig, minden időben, a pusztabeli vándorlástól egész napjainkig, a bolygó zsidó vándorútjai mindig köddel vannak borítva, ege felhős, és senki nem tudja, mi célból és mi okból vándorolnak ide-oda. Csak amikor beteljesül Mózes mesterünk azon utasítása, hogy „**ál pi hásem jáchnu vál pi hásem jiszáu**” – vagyis, hogy Isten rendelése szerint, az Ő, a Tórában kifejtett akarata alapján, jöjjenek és menjenek –, akkor van remény arra, hogy a bolyongás véget ér és mindenki szemtől-szembe látja, mint tér vissza az Isteni glória Cionba.

ISTEN ÁRNYÉKÁBAN

„Becáél, Uri fia, Chur unokája, Jehuda törzséből, elkészítette mindazt, amit megparancsolt az Örökkévaló Mózesnek.” (Exodus 38, 22)

Ebben a szakaszban, mely lezárja Exodus (Smot) könyvét, következik az állami főellenőr jelentése a költségvetés, a kiadások és bevételek elszámolásáról. Mózes mesterünk az utolsó szögig elszámolt, mire adták ki, illetve használták fel az aranyat, ezüstöt, rezet stb. Óriási értékekről volt szó, és egy egész nép vigyázó szemei előtt folyt a munka. Most, hogy elvégeztetett, közzétették az elszámolást, mindenki tudja, mire fordították az adományt.

Egy olyan korban, amikor egész népek, emberek, asszonyok gyerekek despota királyok tulajdonát képezték, kényre-kedvre kiszolgáltatva az önkénynek – a Tóra például statuál. Gyűjtést rendeztél, lett légyen az a létező legnemesebb célra, számolj el, hogy tisztán állj nemcsak Isten, hanem a nép szemében is. Egy chasid bölcselő szerint az utóbbi sokkal nehezebb, mint az előbbi, mert az Isten a szívekbe is lát – nemcsak a zsebekbe –, és pontosan tudja, ki a becsületes és ki sikkasztott itt-ott, ahol csak tehette. Az emberek, a nép előtt tisztán állni – ez sokkal nehezebb. Mózes ebben is megállta a helyét.

* * *

A számadás első tétele az arany volt. Igen nagy mennyiségről van szó: a Tóra szerint közel 30 kikkár aranyat gyűjtöttek össze a lelkes izraeliták, ami Josephus szerint kb. 1500 kiló (!) színaranynak felel meg (egy kikkár egyenlő kb. száz pound súllyal). Az egész értéke – Hertz angol birodalmi főrabbi idejében – kb. 160ezer angol aranyfontnak felelt meg. Mai angol pénzben ez az érték milliókat képvisel, sekemben – a mai izraeli sekemben vagy forintban –, nem is tudom kifejezni. Mindezt csak, hogy tudjuk, miről van szó...

Ez az óriási arany mennyiség az egész Szentély-ügy Achilles-sarka lett, abban a pillanatban, amikor a gyenge jellemű hitsorsosok, felbújtván a közöttük lévő gyülevész népségtől, akik a kivonulás történelmi pillanatában csatlakoztak hozzájuk – kihasználták Mózes távollétét, aranyborjút készítettek. Ettől kezdve az arany fogalma összekapcsolódott a bálványborjúval, és szégyen, gyalázat forrásává lett. Most, hogy a számadásban Mózes elsőnek említi az aranyat, ez azt lát-szik bizonyítani és hangsúlyozni, hogy ezért a súlyos bűnért a nép már bocsánatot nyert.

A Midrás ezt az alábbi hasonlattal példázza:

Volt egyszer egy király, aki meggyanúsította feleségét, a királynőt az egyik udvari főnemessel. Hosszas nyomozás után kiderült, hogy a gyanú teljesen alaptalan volt. Mit csinált a király, hogy a szóbeszédet teljesen eloszlassa? Nagy lakomát csapott, és arra meghívta országa főurait, közöttük azt a főnemest is, aki gyanúba került. Így aztán mindenki tudta, hogy a rossz nyelvek terjesztette rágalomnak semmi alapja nincs.

Így volt ez az aranyborjúval is. Ezért került az arany adományok között az első helyre, hogy azáltal mindenki előtt nyilvánvaló legyen, nem a zsidók bűne volt az aranyborjú, hanem a gyülevész népség („érev-ráv”) kezdeményezte azt.

A Talmud feljegyez egy érdekes dolgot. Amikor az Örökkévaló parancsba adta Mózesnek a Szentély építését, akkor ezt úgy rendelte el, hogy először csinálják a Hajlékot és aztán a belevaló bútorokat (Frigyládát, asztalt, Menórát, stb.). Amikor Mózes továbbadta a parancsot Becáélnak, a Jehuda törzsbeli mesterépítésznek, akkor ezt úgy tette, hogy előbb az edényeket és bútorokat és utána a Hajlékot.

Mondá neki Becáél: Mózes mesterünk! A világ rendje, hogy az ember előbb épít egy házat, és aztán készít bele bútorokat. Te pedig ezt fordítva mondd nekem. Hát ha megcsinálom a bútorokat és az edényeket a Hajlék előtt, hová teszem őket? Nem úgy mondta neked a Mindenható, hogy először a Szentély és utána a belevalót?

Mondá neki Mózes: igazad van, így mondta nekem az Örökkévaló. De honnan tudod te ezt? Hát Isten árnyékában voltál, és ott hallottad, amit nekem mondott az Örökkévaló?... (Bráhot, 55).

Érdemes megjegyezni, hogy ez a passzus egy szójátékon alapul: Becáél két szóból tevődik össze: Böcél Él, vagyis Isten árnyékában...

* * *

Nagyfuvaros Centenárium 13. 2/2.

1929.01.13. A Józsefvárosi Izraelita Nőegylet, amely népkonyhájában naponta kétszáz szegényt étkeztetett, nagyszabású gyermek felruházó akciót bonyolított le a kerületben és ez akció keretében háromszázötven szegény gyermeket látott el mérték szerint készült ruhával, cipővel, télikabáttal és alsóruhaneművel. A Nőegylet elnökasszonya Hajdu Marcellné Zimmermann Dezsőné alelnöknővel és Sebestyén Melinda titkárnővel csendben, minden ünnepség nélkül bonyolították le ezt a szép gyermekfelruházási akciót. Ábrahám Sándorné, Benedek Dezsőné, Berkovits Ignácné, dr. Fischer Jenőné, Friedmann Ignácné, Fodor Lászlóné, Gárdos Józsefné, Kohn I. Gyuláné, Pauker Lipótné, dr. Riegler Bernátné, Román Ernőné, Róth Szigfridné, Salamon Antalné, Singer Béláné, dr. Scheiber Lajosné, Schmiedek Miksáné, Szántó Adolfné, Ungár Adolfné, Weinmann Ignácné, Weisz Márkné, Weisz Mórné, özv. Weisz Samuné is közreműködtek az akcióban.

1929. március 15-én, péntek reggel 61 éves korában váratlanul elhunyt Kaszab Aladár a Pesti Izr. Hitközség elnöke. Temetése vasárnap a Dohány utcai templomból indult. A zsúfolt templomban Hevesi Simon vezető főrabbi búcsúztatta az elhunyt elnököt, majd Lineczky Bernát főkántor gyászéneke után a templom főbejáratánál Glücksthal alelnök mondott búcsúbeszédet. Hatalmas tömeg kísérte végig a Rákóczi úton a Kerepesi úti temetőbe, ahol Abrahamsohn Manó főkántor éneke után Hevesi Simon mondott megható imát. Kohner Adolf báró az Országos Izr. Iroda, Arányi Ignác a Chevra nevében búcsúzott a halottól. Kaszab Aladár kedvenc intézményének, a siketnémák intézetének neveltjei mondták el a Kaddis imát.

A pesti izr. hitközség VIII. ker. templomkörzet előjárósága március 17-én a VIII., Aggteleki utca 2/a. alatt, a Józsefvárosi Izr. Nőegylet helyiségében évadzáró kultúrelőadást rendezett. A megnyitó beszédet dr. Grauer Vilmos, a pesti izr. hitközség előjárója mondta. Derű szárnyán címmel szabadelőadást tartott dr. Hajdú Miklós, a pesti Izr. hitközség előjárója. Kádár Anna előadó művésznő szavalatokkal működött közre.

Glückstahl Samu búcsúbeszéde a Dohány templom előtt

A május 28-án tartott értekezleten Székely Ferenc, Wertheimer Adolf, Vida Jenő, Stern Samu, báró Kohner Adolf, Nagy Andor, Hajdu Marcell és Frey Kálmán arra az álláspontra helyezkedtek, hogy mielőbb legyen elnöke a Pesti Hitközségnek. Ezzel a felfogással szemben Sándor Pál, Vészi József, Dési Géza, Vértes Emil, Fábíán Béla és budai Goldberger Leó az elnökválasztás elhalasztása mellett kardoskodtak. Nagy Andor Glückstahl Samu felhatalmazása alapján bejelentette, hogy Glückstahl Samu nem vállalja az elnökjelöltséget, mert nem látja maga mellett megnyilatkozni az egyhangú bizalmat. Erre dr. Glückstahl Samu hívei, báró Kohner Adolf, Vida Jenő, Stern Samu, Frey Kálmán, Kecskeméti Adolf, majd Nagy Andor és dr. Hajdu Marcell is felajánlották lemondásukat.

Kaszab Aladár halála után felerősödött a status quo ante hitközség elismerését sürgető mozgalom. Hevesi Simon budapesti vezető főrabbit azért nem választották meg felsőházi taggá Löw Immánuellel szemben, mert Löw, bár nem ortodox, de köztudomásúlag erősen hagyományhű felfogású volt. A budapesti ortodox hitközség egyetlen tagot sem vesztett volna el a status quo ante hitközség megalakulásával, a neológ hitközségből pedig a tagok legfeljebb három-negyedrésze vonult volna ki és a megmaradt negyed még mindig olyan erős volt, hogy szilárdan tudta tartani a hitközséget. Ugyanekkor engedélyezte a kormány az első status quo-hitközség megalakítását Debrecenben.

1929.11.10. Kerekes Ferenc mérnök november 10-én kötött házasságot a Nagyfuvaros-utcai izraelita templomban Schwartz Béla és neje leányával, Erzsikével.

Novemberben a Pesti Hitközség elöljárósága végül Stern Samu udv. tanácsost jelölte az elnöki tisztségre, aki a hitközségi számvevőség elnöke volt, de nem volt választott tagja a képviselőtestületnek. Ezért szükségessé vált a választási alapszabályok módosítása. Végül a jelenlévő 212 képviselő közül 209-en megszavazták az alapszabályok módosítást.

Budapesti kir. tvszk 1929. XI. 16. Cg 20317/23. 21422/5. — A felszámolás megszűnésének kimondása folytán az új cégszöveg, továbbá dr. Hajdu Marcell, Zimmermann Dezső, Weisz Márk és Weiner Samu igazgatósági tagoknak ebbeli minősége és alapszabályszerű cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. A felszámolás megszűnésének kimondása folytán az eddigi Nagyfuváros-u. 4. számú ház részvénytársaság felszámolás alatt cégszövegnek, valamint dr. Hajdu Marcell, Zimmermann Dezső, Weisz Márk és Weiner Samu felszámoló ebbeli minőségének és cégjegyzési jogosultságának megszűnése bejegyeztetett. (4946.) (Lásd 1929. évf. évf. 33.) (CV. kötet, 4. lap.) (1929—50.)

1929.12.02-Stern Samu udvari tanácsost nagy lelkesedéssel egyhangúlag elnökké választották 195 szavazattal. Dr. Hevesi Simon üdvözlő

beszéde után I-en áldását kérte az új elnökre. Elnök-helyettesek ismét dr. Glücksthal Samu és dr. Hajdu Marcell lettek. Stern Samu első elnöki beszédében egyetértést és egységet hirdetett, hangsúlyozva, hogy hitéleti okból nincs szükség semmilyen új hitközségre. Kijelentette, hogy Magyarországon minden polgár egyenlő jogát kell biztosítani, a politikát ki kell zárni a hitközségből, végül a magyar Hiszekeggyel fejezte be elnöki programbeszédét.

g.t.

A KÖZÉLETISÉG VARÁZSA

Egy utazó megérkezik a vidéki kisvárosba, s hogy szállást keressen, megkérdi az első útjába akadó zsidótól:

- Mondja, hol találom meg a hitközségi elnököt?
- Az öreg Schwarczot keresi? Azt a csaló uzsorást? Menjen végig a főutcán, az ötödik sarkon forduljon jobbra, a zsinagógától a harmadik ház.

Az utazó megköszöni, továbblépet, befordul jobbra, s ott újra megkérdezi valakitől:

- Mondja, jó felé megyek? Én az öreg Schwarcz házát keresem.

- Az a szélhámos valóban itt lakik, menjen csak tovább.

Megérkezik a házhoz, a kapu előtt újra megkérdezi valakitől:

- Ez a Schwarcz hitközségi elnök háza?

- Igen, ez azé a piszkos alaké...

Az utazó bemegy, a hitközségi elnök szívélyesen fogadja, vendégül látja.

- Mondja Schwarcz úr – kérdezi a házigazdától – mióta hitközségi elnök maga itt?

- Már vagy negyed százada.

- Biztosan jól megfizetik érte...

- Egy vasat se kapok, szívességből csinálom.

- Nem értem... Amerre megyek, és maga felől érdeklődöm, elmondják mindenfélének, csak rendes embernek nem... És maga negyed százada ingyen vállalja. De hát miért?

- Tudja, a kóved... A kóved se kutya...

Dr. Kurucz Ákos: A bírói pulpitusról a zsinagóga szószékébe

A hivatalos hír az alábbi: *dr. Kurucz Ákost*, a Budapesti Zsidó Hitközség elöljáróját az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen tett sikeres záróvizsgáját követően ünnepélyes keretek között rabbivá avatták.

Nézzünk egy kicsit a hír mögé: egyszer volt, hol nem volt egy fiatalember, hívjuk őt *Kurucz Ákosnak*, aki bár jogászként sikeres pályát tudhatott már maga mögött, hiszen elismert

munkaügyi bíró volt, annyira motiválta a zsidó közösség iránt érzett tettvágy, megérintve őt a Jóteremtő útmutatása, hogy felnőttfejjel iskolapadba ült, és elkezdte a rabbinikus stúdiumait. Ebben támogatta őt neje *Nelli*, két kisgyermekük és édesanyja.

Rabbihelyettesként *Ákos* szolgált a BZSH Dózsa György úti közösségében, illetve jelenleg Nyíregyháza zsidó hitéletéért felelős.

Jómagam, és a BZSH elöljárósága nevében kívánom, hogy frissen avatott fiatal rabbink, *dr. Kurucz Ákos* a bírói hivatásából fakadó bölcsesség és igazságosság, illetve felavatott rabbiként az égi útmutatások jegyében szolgálja sok-sok évtizeden keresztül a magyarországi zsidóságot!

Ehhez adjon neki és családjának erőt és egészséget a Teremtő.

2022. február 28 /I. ádár 28. 5782.

Mester Tamás

elnök

Budapesti Zsidó Hitközség

Rabbivá avatták dr.Kurucz Ákost

Jeles eseménynek adott otthont a mai napon a Rumbach Sebestyén utcai zsinagóga, ahol hosszú évtizedek után először kerülhetett sor ismét rabbiavatásra.

Dr.Kurucz Ákos, miután teljesítette az Országos Rabbiképző Zsidó Egyetemen a rabbi szakon végezte tanulmányait, sikeres záróvizsgát tett, így a mai napon került sor rabbivá avatására.

Hosszú idő után ő az első rabbi, akit a patinás Rumbach zsinagóga falai között avattak fel, ez külön "kóvéd" számára.

A most felavatott rabbi főállásban törvényszéki bíró:

"Ez külföldön egyáltalán nem ritka: járok egy izraeli rabbi online Talmud kurzusára, aki egy év közös tanulás után az egyik siúr közben mellékesen megemlítette, hogy ügyvédként keresi a kenyerét (én pedig törvényszéki bíróként). 2007-ben Budapestre költöztem. 2019. tavaszán megszületett a második gyerekünk, és azon az őszön nem mentem vissza a bíróságra, azóta is gyeden vagyok. A budapesti évek alatt kezdtem el a Rabbiképzőbe járni úgy, hogy közben a jogász munkámat is változatlanul folytattam. Nem volt egyszerű a munka mellett heti két napot az egyetemen tölteni, és a változatlan mennyiségű munkát öt helyett három nap alatt ellátni." – emlékezett vissza a kezdetekre a frissen felavatott rabbi.

"Azon kevés magyarországi rabbi egyike leszek, aki világi egyetemi végzettséggel is rendelkezik, és tudtommal az első olyan rabbi leszek Magyarországon, aki egyben jogász is. Szeretném a jogász karriert folytatni, a rabbinikus munkát nem a megélhetésért csinálom. Több szempontból előnyös a zsidó közösségre nézve, ha a rabbi civil szakmát is űz és anyagilag független a hitközségtől. Amikor a budapesti Dózsa György úti zsinagóga vallási vezetője voltam, a munkát ingyen vállaltam." – mondta dr.Kurucz Ákos, akinek rabbinikus munkájához nagyon sok sikert kívánunk!

מזל טוב

FEDEZD FEL A HÉBER NYELVET!

NyelvÉSZkedés, szóforrasztás

Nem csak fémeket: szavakat is lehet egybeforrasztani. Önmagukban két, különböző fogalmat jelentő szó új fogalmat takaró összekapcsolását a magyar szaknyelv a furcsán hangzó szóösszerántás néven említi, a héber helchém milim (הלחם מילים) – szóforrasztásként.

Mi az utóbbi, illetve annak magyar megfelelője mellett maradunk.

Kevesen tudják, hogy a ma annyira természetesen hangzó „csőr” szó a cső + orr szavak egybeforrasztásából alakult. Azt, hogy a gyufa a „gyújtófa” kifejezésből rövidült, már többen tudják. A zongora szót viszont a magyar nyelvújítók komponálták, és pedig a „zengő” és a „tambura” szavakból. Eredetileg zengurának nevezték volna, de a nép a könnyebb kiejtést választotta, az azonos „o” magánhangzókkal. A törzsökös magyarnak hangzó „rovar” szó a mai fülnek roppant viccesnek tűnő „rovátkolt barom” szavak egybeforrasztása, amelyet „robar”-nak ejtettek volna, de itt is a könnyebb hangzású alakot fogadták el. A „könnyelmű” szónak a „könnyű elméjű” szókapcsolat az eredője. Mindezek a kétszáz évvel ezelőtti nyelvújítások alkotásai. Időben jóval közelebb áll hozzánk a „maszek” kifejezés, amelyet az ötvenes évek elején a legendás konferanszié, Kellér Dezső kreált a „magánszektor” szóból.

A La Manche csatorna alatt, Anglia és Franciaország között épített alagút, a „Csalagút” eredetije az angol Channel tunnel szavakból összeforrasztott „Chunnel”. És, ha már az angol „forrasztásoknál” tartunk: a hírhedt nagyvárosi smog eredetileg a „smoke” (füst) és a „fog” (kőd) szavakból származik. A „motel”, a forgalmas utak mellett épült autós szálloda szülői a „motor” és a „hotel” szavak. A német nyelv sem zárkózik el a forrasztások elől. Az olyan hosszú szószer nyeteg, mint a második világháborús Sturzkampfflugzeug (a JU87-es bombázó) népszerű elnevezése „Stuka” volt. A célja felé gyorsan süllyedő bombázó szirénához hasonló hangot hallatott, ezért a pestiek a hatvanas években forgalomba állított villamosait is így becézték, a megállásakor kiadott hang miatt. A tartalmilag szer nyeteg „Gestapo” a Geheime Staatspolizei (Állami titkosrendőrség) szavakból rövidült.

A ma is állandóan újuló héber nyelv számos szóforrasztást alkalmaz.

Egyik legismertebb közülük a jelzőlámpát jelentő ramzor (רמזור), amely a remez (רמז), azaz jelzés, célzás és az or (אור) azaz fény szavakból állt össze.

A fényszórót jelentő zárkor (זרקור) a zárak (זרק), dob, hajít és ugyancsak az or (אור), fény szavakból kapcsolódik egybe. A fényvel kapcsolatos az egykor a hajók tájékozódását segítő világítótorony, héberül migdálor (מגדלור) is, amely a tornyot jelentő migdál (מגדל) és ismét a fényt jelentő or (אור) szavakból ötvöződött.

A labdarúgást jelentő káduregel (כדורגל) a kádur (כדור), azaz gömb, golyó és a regel (רגל), azaz láb szavak egybeforrasztása.

A baktérium fogalomra a héber nyelvújítás a chájdák (חידק) szót teremtette meg, a cháj (חי), él, élő és a dák (דק), vékony, kicsiny szavakból.

A hangszóró héberül rámkol (רמקול), a rám (רם), magas, erős, illetve a kol (קול), hang szavakból. A mozt jelentő kolnóá (קולנוע) a kol (קול), hang és a nóá (נוע), mozgás szavak szülötte. A nofes (נופש), az üdülés a nof (נוף), táj, vidék, illetve a chofes (חופש), szabadság (iskolai, munkahelyi) szavak „összeforrasztása”.

A pénzkidó automata (ATM) Izraelben kaszpomat (כספומט) néven ismeretes, a keszef (כסף), pénz (eredetileg „ezüst”), illetve az otomat (אוטומט), automata szavakból.

Népszerű fogalom a pelefon (פלאפון), amely ma már csak egy a mobil-szolgáltatók közül, de a kilencvenes években ez a szó jelentette a mobiltelefont, a pele (פלא), csoda és a telefon (טלפון) szavak kombinálása révén.

Kevesen tudják, hogy a kacsza, héberül bárvál (ברווז) a bár (בר), arameusul fia valakinek, és az áváz (אוז), liba szavakból lett, vagyis „liba fia”.

Az angolul musicalnek nevezett zenés vígjátékot a héber machazemer (מחזמר) néven nevezi, ami a macheze (מחזה), színjáték és a zemer (זמר), dal szavak származéka. A sétálóutca – midrechov (מדרחוב) a járda, midráchá (מדרכה) és a rechov (רחוב), utca szavakból.

HÉBER NYELVTANÍTÁS SKYPE-ON IS:

Halmos László 052-3260834 +972-52-3260834 izraelihrlevel@gmail.com

TEMLÓMI IMAIDÓK

2022. márc. 4. – márc. 11.

	Reggel	Este
04. péntek	7,00	17,30
05. szombat	8,00	17,45
06. vasárnap	8,00	17,30
07. hétfő	7,00	17,30
08. kedd	7,00	17,30
09. szerda	7,00	17,30
10. csütörtök	7,00	17,30
11. péntek	7,00	17,30

márc. 10. csütörtök: Zájin ádár

Gyertyagyújtás legkésőbbi

időpontja BP.-en:

márc. 4. péntek 17,14

márc. 11. péntek 17,25

Szombat kimenetele:

márc. 5. szombat 18,20

márc. 12. szombat 18,31

ZÁJIN ÁDÁR

Ebben a polgári évben március 10-re, csütörtökre esik Zájin Ádár, Ádár hónap hetediké, mely Mózes halálának és születésének évfordulója. A nagy tanítómester halálának pontos napját a Biblia (Mózes IV. és V. könyve) alapján számítják. 120 évesen halt meg, amit a régiek az emberi kor teljes hosszának tekintettek.

Mózes a teremtés 2368. évében született, ami a Gergely naptár szerint i.e. 1393-nak felel meg. A Biblia szerint Mózes közvetlenül halála előtt azt mondta: „százhusz éves vagyok ma”. Ezt úgy kell érteni, hogy ugyanezen a napon született is. Tehát nem gyásznapként, hanem örömmünnepként tartják számon.

Ezen a napon Zájin Ádár halvacsorát szokás tartani, így a budapesti kilékben is ilyen módon emlékeznek meg Ádár hó hetedikén Mózes születéséről és haláláról.

ZÁJIN ÁDÁR HALVACSORA

Szokásoknak megfelelően az idén is rendezünk ZÁJIN ÁDÁR alkalmából halvacsorát, melyet március 9-én, szerdán a délutáni imádkozást követően tartunk meg. Mindenkit szeretettel várunk!

Emberbarát klub

„IDŐSEK KLUB”-ja, rendezvényeire várjuk kilénk tagjait.

A programok között filmvetítések, színház- mozi- és múzeumlátogatások, kézműves foglalkozások, egészségügyi előadások, élet- és vagyonbiztonsági tanácsadások valamint kirándulások szerepelnek.

Következő klubrendezvényt **március 9-én, szerdán, délelőtt 10,30 órától** tartjuk a földszinti klubteremben.

Zinner Jutka klubvezető

Szakaszunk – Pekudé (2Mózes 38:21-40:38.) – a Hajlék építésének számadásával foglalkozik. Ennyi és ennyi arany, ezüst, stb. jött be a gyűjtőakció során, amiből ennyit és ennyit fordítottak ilyen és ilyen célokra. Sokkal több nyersanyag jött be, mint amire szükség volt és a maradékot a Hajlék (Szentély) kincstárában helyezték el. A Hajlékot a mesteremberek darabokban készítették el, majd elhozták Mózeshez, aki összeszerelte a részeket és felállította a Hajlékot az egyiptomi kivonulás utáni második év első hónapjának elsején.

www.zsido.com

VICCSAROK

Három zsidó utazik a vonaton. Beszélgetnek erről-arról, hogy teljen az idő.

- Hallottátok, hogy Kohn, aki hentesmester Kisvárdán, százezer forintot talált?!

- Az azért már szép pénz – mondja elismerően a másik. – Ha ugyan igaz az egész...

- A hír igaz – erősíti meg a harmadik. – Csak nem Kohnnak hívják, hanem Grünnek, nem hentesmester, hanem cukrász, nem Kisvárdán, hanem Mátészalkán. És nem talált százezeret, hanem elvesztett...

**JÖVEDELEMADÓJA 1+1 SZÁZALÉKÁT,
AMENNYIBEN KÖZÖSSÉGÜNKET
SZERETNÉ TÁMOGATNI, AZ ALÁBBI
ADÓSZÁMOKRA TUDJA ÁTUTALNI:
TALMUD-TÓRA ALAPÍTVÁNY:**

197 00289-2-42

MAZSIHISZ:

0358

Kiadja: Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
✉ Budapest. 1084 Nagy Fuvaros utca 4. ☎ 334 27 31
✉ nagyfuvaros@gmail.com
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Andrassy Béla